

Svarandes adress

Finansdepartementet

Gina Tricot

fi.remissvar@regeringskansliet.se

Teknologgatan 2, 503 38 Borås

Diarenr: Fi2020/01583/S2

Remissvar "Betänkande av Utredningen om skatt på skadliga kemikalier i kläder och skor, SOU 2020:20"

Gina Tricot har beretts möjlighet att kommentera det rubricerade förslaget på kemikalieskatt. Vi stödjer den övergripande målsättningen med utredningen att minska förekomsten av, och risken för, exponering samt spridning av miljö- och hälsofarliga ämnen från kläder och skor på ett kostnadseffektivt sätt. Dock anser vi inte att detta är rätt sätt att göra det på och ställer oss därför kritiska till införandet och vill ge våra huvudsakliga skäl till detta nedan.

Bakgrund

Gina Tricot grundades i Borås 1997 av familjen Appelqvist. Gina Tricot säljer kläder, skor och accessoarer till kvinnor med en omsättning på 2 miljarder kronor och i 155 butiker i Norden, e-handel i hela Europa samt business to businessförsäljning i flertalet länder. I mer än 10 år var Boråsfamiljen ledande och drivande i den dagliga verksamheten, sedan 2014 ägs företagets majoritet av investmentbolaget Nordic Capital.

Gina Tricot har sedan start haft sina lokaler i centrala Borås och är ett signum för stadens arv inom textilindustrin. Bolaget har 1 650 anställda varav 97% är kvinnor. Textilhögskolan ligger nära Gina Tricot i Borås, och varje år examineras bland annat textilekonomer, designers och textilingenjörer som startar sitt arbetsliv just hos Gina Tricot. Gina Tricots läge i Borås är strategiskt mitt i den svenska textilindustrin och är av betydande vikt för orten, men också för regionen i stort.

I mer än 10 år har Gina Tricot arbetat med frågor som rör produktkvalitet, socialt ansvarstagande i leverantörsledet samt kemikalieinnehåll i produkt och i produktion. För oss är det av yttersta vikt att produktionen och produkterna vi säljer följer alla lagkrav och vi arbetar löpande för att minska vår miljöpåverkan. Företaget har i dagsläget fem heltidstjänster kopplat till detta arbete, i övrigt arbetar inköpsavdelningen löpande med att säkra att produkterna som köps in testas enligt rutin, samt följer upp detta arbete.

Gina Tricot vill inte sälja produkter som är skadliga för människa eller miljö. Förslaget om skatt på skadliga kemikalier i kläder och skor kommer endast fördyra och försvåra handeln då det innehåller orealistiska krav samt minskar svenska företags konkurrenskraft och inte gör avsedd nytta för miljön. Därför vill Gina Tricot avstyra förslaget i sin helhet.

Gina Tricot har konsekvent arbetat med miljömedvetenhet som en del av affärsidén under lång tid. Företaget har ett väl förankrat hållbarhetsarbete där det arbetas med de sociala, miljömässiga och ekonomiska delarna i enlighet med FNs SDG:er. Gina Tricot har tydliga mål satta inom de viktigaste SDG:erna för verksamheten och arbetar löpande med förbättringar kring hur verksamheten påverkar vår omvärld. Hållbarhetsarbetet styrs från huvudkontoret i Borås, men företaget har investerat mycket i lokala resurser med produktionskontor finns i Kina, Bangladesh och Turkiet. Med hjälp av lokal personal har företaget lättare att komma nära leverantörer och produktion, och i större utsträckning påverka till det bättre.

Företaget arbetar löpande med kemikalieinnehållet i produkterna, och har sedan mer än 10 år tillbaka en kemikaliebegränsningslista, så kallad Restricted Substance List (RSL) som samtliga våra leverantörer ser över och signerar. Dessa ämnen begränsas eller förbjuds helt i produktionen och produkterna. Gina Tricot utför löpande kemikalierester i leverantörsledet innan produktion startar, men också löpande stickprov på produkter som finns ute till försäljning. Men vad Gina Tricot anser är än viktigare än tester, är att välja bra leverantörer att arbeta med, leverantörer som är väl införstådda med rådande lagstiftning gällande kemikalier. Företaget väljer leverantörer med omsorg och kräver att leverantörerna har samma värderingar kring miljö och sociala villkor. Gina Tricot har idag 20 leverantörer som står för 90% av samtlig produktion. Med så få leverantörer är det lättare att hålla en god kontakt med leverantörerna, lättare att ställa krav och

lättare att följa upp produktionen. Tillsammans har Gina Tricot, med leverantörerna, i över 10 år arbetat för att få bort skadliga kemikalier i produktion och produkter. Tillsammans har Gina Tricot och leverantörerna arbetat för att minimera kemikalietesterna i så stor utsträckning som möjligt - istället arbetar företagen med samsyn kring kemikalier och inventering av kemikalier på plats. Gina Tricot och dess leverantörer arbetar med vilka kemikalier som stoppas in för att på så sätt behöva färre kemikalietester. Istället för att finansiera kemikalietester kan Gina Tricots leverantörer investera i bättre produktionsprocesser för långsiktig förbättring och total kontroll över kemikalieanvändningen.

Gina Tricot arbetar utöver ovanstående rutiner med Svanen och GOTS certifiering på delar av sortimentet, men också andra mer hållbara fibrer och certifieringar som exempelvis ekologiska material.

Ovan nämnda testkostnader är nämligen mycket höga. I snitt kan man räkna med att ett ämne/ämnesgrupp kostar mellan 1 000 – 2 000 kr att testa. Tittar vi på föreslagen lista till kemikalieskatten på mode så hamnar testkostnaden / homogent material på över 15 000 kronor. Till detta skall förklaras att många textila produkter har fler homogena material. Exempelvis har en kavaj oftast minst tre homogena material (yttertyg, foder, kantband), ett par jeans har oftast minst två homogena material (denimtyget, fickfoder).

Gina Tricot räknar med att trots total avsaknad av ämnen kommer minsta möjliga kostnad innebära en "konsumtionskatt" på 2kr/kilo, vilket motsvarar en kostnad för företaget på 3 500 000 kr/år i skatt + moms (exklusive eventuella testkostnader)

Gina Tricot räknar också med att under 2021 inte kunna göra några avdrag, då interna system inte ännu är i linje med skatten, och därmed få en kostnad på 87 500 000 kr/år i skatt + moms (exklusive eventuella testkostnader)

Eftersom utredningen inte heller är tydlig med vilka sätt att göra avdrag som godtas av skatteverket är risken stor att många bolag inte får igenom sina avdrag. Det betyder att Gina Tricot årsvis skulle betala uppåt 90 Miljoner Kronor / år i skatt. Denna kostnad skulle dränera företagets resurser för investering i bättre material, miljörutiner och investeringar som gör direkt miljönytta.

Skulle godkända testrapporter accepteras av skatteverket återstår problem med att många av de ämnen som föreslås inte har standardiserade testmetoder. Dessutom är många av halterna för låga att mäta vilket innebär en väldigt hög mätosäkerhet och en omöjlighet att säga om ett testresultat är korrekt eller ej.

Gina Tricot köper in runt 4 000 olika textila produkter varje år. Skulle företaget testa samtliga dessa ordrar för samtliga beskattade ämnen/ämnesgrupper uppskattar Gina Tricot att testkostnaderna på berörda produkter skulle uppnå minst 90 000 000 kronor/år. Då är det uppskattat att varje produkt i snitt har 1,5 homogent material att testa.

Till detta tillkommer givetvis all tid och kostnad kring administration och systemmässiga förändringar för att förenkla processen med kemikalietester och skatteavdrag.

Precis som Gina Tricot arbetar, med nära leverantörsrelationer och att begränsa kemikalier innan produktion, arbetar också majoriteten av svenska modeindustrin. Metodiskt och noga sedan en lång tid tillbaka. Hela Europa har också haft en kemikalielagstiftning under många år som även den drivit arbetet framåt. Precis som utredningens konsekvensanalys betonar så är ca 84% av produkterna på svenska marknaden fria från dessa kemikalier. Gina Tricot uppskattar att vi har ännu högre andel produkter som är fria från dessa kemikalier.

Den pågående pandemin har satt tydliga spår i textilindustrin. Med minskad försäljning på uppåt 50% under de mest kritiska månaderna skulle en kommande kemikalieskatt bli förödande för Gina Tricot. Gina Tricot vill än en gång poängtera att utredningen visar på att 84% av produkterna på marknaden inte innehåller de ämnen man vill beskatta samt att man själva är kritiska till om skatten är samhällsekonomiskt motiverande. Troligtvis kommer skatten inte få önskad effekt.

För Gina Tricot motsvarar 90 miljoner kronor i årlig skatt samma kostnad som för cirka 180 anställda eller motsvarande hyreskontrakt för 50 butiker. En så hög årlig skattekostnad kommer innebära kostnadsbesparingar på företaget; minskad personal i form av unga lojala medarbetare, nedlagda butiker runtom i landet mm.

Generella kommentarer:

- Mot bakgrund av att miljön skrivs vara i fokus är det olyckligt att kommittédirektivet begränsar utredningen till att lämna ett förslag på utformning av skatt, istället för att förutsättningslöst låta utredningen analysera alternativa styrmedel tex förbud, som potentiellt vore mer ändamålsenliga för att uppnå avsedd miljöstyrning.
- Utredningen gör själva bedömningen att 83,69 % av alla kläder inte innehåller de kemikalier som regleras. Det betyder att vårt företag kommer att skatta på redan säkra produkter, utan att det ger någon miljönytta. Utredningen visar också att 98 % av alla kläder inte innehåller de biocider som beskattas. Att testa ämnen som inte förekommer i produkter är verkningslöst.
- Vår bedömning är att skatten inte heller kommer att leda till att vi byter ut mer farliga ämnen på listan mot mindre farliga i någon större utsträckning då de redan idag inte används. Istället skapar den kostsam administration och kostnader relaterade till testning, pengar som hade kunnat användas inom företaget för att utveckla ett ännu bättre hållbarhetsarbete.
- Utredningen påtalar att förslagen om skatt ska ge vinster för miljö och hälsa. Dock har man inte visat att risker för användares hälsa förekommer i dag. Inga dokumenterade studier om det finns bilagda utredningen. Det finns med andra ord inga underlag som stödjer påståendet. Vår uppfattning är att konsumenter sällan upplever obehag av textilier och produkterna överlag är mycket säkra.
- Utredningen har inte kunnat bedöma om skatten är samhällsekonomiskt motiverad, men bedömer att den har en negativ påverkan på konkurrenskraften och sysselsättningen i branschen. Skatten försämrar företagsklimatet utan att öka nyttan. Detta är till nackdel för Gina Tricot's möjligheter att växa, nyanställa och expandera med säkra produkter.
- Utredningens förslag är bristfälligt avseende att skapa förutsättningar för en cirkulär ekonomi då redesignade kläder och skor kommer att beskattas som nya trots av alla delar kan komma från begagnade textilier som redan skattat en gång vid nyförsäljning.
- Utformningen av skatten bryter sannolikt mot såväl EU:s regler för den inre marknaden som det internationella handelsregelverket i WTO. Det kan inte vara motiverat att utforma handelshinder utifrån åberopande av miljö och hälsa när den absoluta majoriteten inte innehåller de kemikalier som beskattas.
- Det finns all anledning att fråga sig om Sverige, som ett litet och exportberoende land, verkligen vill gå i bränschen för att skapa nationella skatter som försvårar den internationella handeln. Det finns en risk att andra länder kommer att följa efter och utforma egna nationella skatter som Sverige anser görs på ovetenskapliga grunder och hämmar vår export. Sveriges näringslivs förutsättningar kommer att försvåras.
- Tillsynsmyndigheternas kapacitet och möjlighet att bedriva tillsyn och uppföljning kommer vara begränsade. Det gäller bl.a. kompetens på kemikalieområdet för att kunna göra relevanta kontroller, men också genom avsaknad av tydlig vägledning i lagstiftningen kring vilka verifikats om godkänns och testmetoder respektive gränsvärden som är aktuella.
- Vi ser stora brister och brist på logik i urvalet av de kemikalier som enligt utredningen ska beskattas. Exempelvis är flera av de aktuella kemikalierna dubbelreglerade då de träffas av annan lagstiftning. Dessutom baseras underlaget i konsekvensanalysen i utredningen på mätningar som är över åtta år gamla och därmed obsoleta då det systematiska kemikaliearbetet utvecklats betydligt under det senaste decenniet.
- Utredningen har föreslagit att lagen ska träda i kraft från den 1 april 2021 och att skatten ska tas ut från den 1 juli 2021. Med beaktande av utredningens bedömning att bl.a. EU bör notifieras om förslaget och att aktörerna inte är vana att hantera punktskatter bör ikraftträdandet senareläggas. En rimlig tid bör ges till omställning för bl.a. anpassning av affärssystem och upprättande av nya rutiner som föranleds av skatten. Rådande förslag kommer inte fungera.

- Utöver uppdateringarna av bilagorna är det viktigt att det finns en plan för att utvärdera de miljömässiga och skattemässiga av skatten för att säkerställa att skatten får önskvärd effekt. Utredningen har föreslagit att utvärdering bör ske efter fyra år, men med beaktande av de osäkra hälso- och miljövinster som skatten är det rimligt att uppföljningen sker efter två år från ikraftträdandet.
- Utredningen har haft i uppgift att särskilt beakta hur skatten ska kontrolleras samt att de administrativa kostnaderna hos företagen ska hållas så låga som möjligt. Vi kan inte se att denna konstruktion uppfyller det kravet.
- Av utredningsdirektivet framgår att de ämnen som beskattas ska gå att mäta med hjälp av en standardiserad eller annan likvärdig metod. Flera ämnen i bilagorna har inte standardiserade testmetoder, halterna är lågt satta och i vissa fall till och med så lågt att förekomsten kan vara på grund av kontaminering i fabriker och under transporter och inte fråga om aktivt tillsatta ämnen.

Borås, 2020-09-10

Ted Boman, CEO Gina Tricot